

EESTI KIRJANDUSMUUSEUMI TEGEVUS 2024. AASTAL

Eesti Kirjandusmuuseum (EKM) on rahvusvaheliselt tunnustatud humanitaarteaduste keskus, mis on olnud Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Tippkeskus (2000–2007), Eesti-uuringute Tippkeskuse (2015–2023) juhtasutus ja jätkab aastail 2024–2030 Tartu Ülikooli (TÜ) genoomika instituudi juhtimisel tegutseva tippkeskuse „Eesti juured: rahvastiku ja kultuuri kujunemise transdistsiplinaarsete uuringute tippkeskus” liikmena.

EKM-i sisutegevus toimub neljas osakonnas: Arhiivraamatukogu (AR), Eesti Rahvaluule Arhiiv (ERA), Eesti Kultuurilooline Arhiiv (EKLA) ja folkloristika osakond (FO).

2024. aasta aprillis kinnitas EKM nõukogu uue arengukava perioodiks 2024–2027. EKM-i missioon on tagada eesti keele, kultuuri ja rahva püsimine ning elujõuline areng kultuuripärandi kogumise, säilitamise, kättesaadavaks tegemise ja uurimise kaudu, visioon on olla ühiskonnas hinnatud maailmatasemel Eesti kultuuri uurimise keskus, eestluse süda, mis pakub sillana ühendust keele ja kultuuri rikkaliku mineviku ning tuleviku vahel. EKM-i põhiväärtused on teaduspõhisus, järjepidevus, usaldusväärsus, avatus, loov rahvuslikkus, pädevus. Välja töötati teadus- ja arendusstrateegia ja teadustegevuse nelja aasta tööplan.

2024. aastal läbis EKM positiivse hindega riigi teadus- ja arendusasutus korralise teaduse välishindamise humanitaaria valdkonnas, esitades aprillis Eesti Teadusagentuurile (ETAg) eneseanalüüsiraporti ja võõrustades septembris EKM-is 7-liikmelist rahvusvahelist komisjoni.

Jätkus teadustöö eesti ja teiste väikerahvaste keele, folkloori ning kultuuri alal.

ERA teadusprojekti „Folkloor ja selle individuaalsed, kogukondlikud ja institutsionaalsed edasiandmise mehhanismid“ (Mari Väina) uurimisfookuses oli folklooriprotsessi ainevahetuse dünaamika, mis ühest küljest loob kultuurilist järjepidevust, kuid teisalt võimaldab kohaneda ja muutustega kaasa minna. Uurimistö näitas, et folkloorile iseloomulik paljuhäälsus on eri ajastukontekstides võimaldanud pärimusteadmisi kasutada paindlikult, toetamaks ja kehtestamaks mitmesuguseid väärtushinnanguid, veendumusi, ideoloogiaid. Ka näiteks kaasaegsete, eeskätt rohepöörde kontekstis tekkivate konfliktide puhul (nt tuuleparkide rajamine, tuumajaama plaanimine, Rail Balticu ehitamine) on märgata, kuidas luuakse uusi tõlgendusi või uusi narratiive, mis põhinevad varasematele folkloori puudutatavatel kultuurilistele raamistustel või metanarratiividel.

Regilaule uuriti PRG „Folkloorse varieeruvuse korpuspõhine käsitlus: regilaulutraditsiooni piirkondlikud stiilid, teemavõrgustikud ja suhtlusviisid“ (Mari Väina) raames. Läänemeresoome regilaulude uurimiseks koostöös Soome uurijatega loodud värsside ja laulude sarnasuse tuvastamise meetodikale tuginedes ja seda mitmes suunas edasi arendades on olnud võimalik selgitada laulude varieerumist motiivi- ja tekstiloomes, hinnata värsside stereotüüpsust, aga ka tuvastada kirjakultuuri mõjusid suures tekstikorpuses. Arvutuslikke meetodeid nii teksti- kui viisiuurimises on mitmekesiselt rakendanud ka uurimisrühma integreeritud kaks Ukraina teadlast.

Janika Orase juhitud loovuurimusprojekti tulemusel valmis veebirakendus, mille eesmärk oli seto laulu viisikujunduse olemuse – ebatavalise helirea, harmoonilise süsteemi, varieeruvuse ja mikrotonaalsuse – visuaalne ja kuuldeline edasiandmine võimalikult lihtsate vahenditega. Kultuuriministeeriumi teadusprojekti rahastusel alustati koostöös TÜ, eesti keele instituudi (EKI) ja Eesti muusika- ja teatriakadeemia (EMTA) teadlastega eesti ja seto regilaulu käsitleva akadeemilise koguteose koostamist (projekti juht Mari Väina).

Folkloristika osakonna projekti “Folkloori usundilised ja narratiivsed aspektid” (Mare Kõiva) fookuses olid põlis-ja väikerahvaste ning valitud kogukondade-huvirühmade identiteet, eluviis, väärtused, ühe erihuvina loodussuhted ja kommunikatsioon linnas ja väljaspool, linnaruumi looduslikustamine (sh suvilakooperatiivide ja balkonaariumite näitel), jätkati rahvaliku kirjalikkuse, usundi väljendusvormide analüüsiga, jätku-uuringuteks viidi läbi erinevaid kogumisaktsioone.

Katre Kikas kaitses TÜs doktoriväitekirja “Moderniseerumine rahvaliku kirjalikkuse peeglis: 19. sajandi lõpu rahvaluulekogujad arhiivi ja avalikkuse äärealal” (juh. Risto Järv, doktoritöö märgiti ära üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil).

Teadusprojekti „Huumorireaktsioonid tänapäeva poliitilistele ja religioossetele kriisidele“ (Liisi Laineste) kirjeldati ja analüüsiti internetihuumori žanrilisi ja sisulisi valikuid globaliseerumise kontekstis. Leiti, et mida lokaalsem on sündmus, millele reageeritakse, seda vähem on reaktsioonides huumorit; mida globaalsem on sündmus, seda mängulisem ja humoorikam on selleteemaline veebidiskursus.

ETAgil tagasipöörduva teadlase toetusmeetme raames jätkas vanemteadur Raivo Kalle projektiga “Kuidas skaleerida mittediskaleeritavat: integreeritud lähenemine looduskaitsebioloogiale etnobioloogia kaudu”, milles analüüsiti kogukonnakeskse looduskaitse mõtte tugevdamise võimalusi, testiti uusi võimalusi taimepimeduse uurimiseks ning võrreldi ajaloolist piirkondlikku taimekasutust tänapäeval värskest kogutud andmetega.

EKLA teadusprojekt “Kultuurilugu ja arhiiv: Allikad, probleemid, vaatenurgad” (Eve Annuk) tõi esile kultuuriprotsesside ja indiviidi vastasmõju ajaloolises perspektiivis. Näidati egodokumentide tähtsust kultuuris ja kirjandusloos, nagu kirjavahetused kultuurikommunikatsioonis erinevatel ajaperioodidel, peresuhted naiste elulugudes ning elulooline aines kirjandustekstides. Selgitati toimemehhanisme, mis suunasid pagulasharitlasi pooldama Nõukogude Eesti kultuuriideoloogiat ning -tegevust. Toodi esile unustatud naisprosaistide kõrvalejätmisest põhjustatud tühikud eesti kirjandusloos. Toodi teaduskäibesse uusi kõnekaid isikuloolisi allikaid (nt. Ene Mihkelsoni arhiiv) ning selgitati käsikirjalistest kultuuriloolistest allikatest loodavate keeleliste andmekogude problemaatikat.

Haridus- ja teadusministeeriumi programmi “Eesti keel ja kultuur digiajastul” teadusprojekt “Eesti kultuuri arengustrid” (Mari Väina) andis panuse tehisaru ja arvutuslike meetodite abil suurtest tekstikogumitest eri kultuurinähtuste (nt vägivald muinasjuttudes, huumoris, elulugudes) tuvastamisse.

Aktiivselt panustati järelkasvu. [MOBILITAS 3.0](#) järel doktorantuuri meetme raames töötab vanemteadur Olha Petrovych eesti ja ukraina rahvalaulude korpuspõhise analüüsiga.

Tänu teadmussirde doktorantuuri meetmele jätkub EKMis töö perspektiivikate ja oluliste uurimisteedadega. 2023. aastal alustasid nooremteaduritena TÜ doktorandid Andrus Tins “Tehnoloogiafolkloori dünaamikad Eestis 20. sajandi algusest nüüdisajani” ja Marilyn Mägi „Peresuhted Eesti elulugudes“, 2024 septembris keeleteaduse erialal Helina Harend “Perekondlikke ja ühiskondlikke suhteid väljendav sõnavara eesti regilauludes” ja folkloristika erialal Kristo Villem “Hingekujutelmad eesti kohapärimuses”.

Eesti Teadustaristu Teekaardi uues nimistus on sotsiaal- ja humanitaaria valdkonna neljast taristust kaks seotud EKM-i sisutegevustega. EKM on Eesti teadus- ja kultuuriandmete digitaristu juhtasutus (juht Mari Väina). Sel taristul on otsene positiivne mõju kogu Eesti teadusele, sest see koondab ja haldab Eestis loodud teadus- ja kultuuriandmeid, taristu moodulitena jätkavad riiklikult oluliste teenuste pakkumist e-Varamu ja DataCite Eesti, uue tegevusena luuakse avatud platvorm loodud andmete analüüsimiseks ja töötlemiseks. Partnerasutusena osaleb EKM EKI juhitud Keeleandmete Teadustaristus, mis on ühtlasi ühiste keeleressursside ja tehnoloogiate infrastruktuuri CLARIN ERICu (Common Language Resources and Technology Infrastructure, [European Research Infrastructure Consortium](#)) liige.

EKM Teaduskirjastuses ilmus 2024. aastal 31 trükist, 25 e-väljaannet ja 8 koostööväljaannet. Ilmus 11 numbrit kõrgetasemelisi teadusajakirju: Folklore: EJM 92–94, Mäetagused 88–90. Koostöös TÜga ilmus Methis. Studia humaniora Estonica 33-34. Koostöös TÜ ja eesti rahva muuseumiga (ERM) ilmus Journal of Ethnology and Folkloristics 18 (1-2) ja koostöös Bulgaaria etnoloogia ja folklooriuuringute instituudi etnograafiamuuseumiga IEFSEM (Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum), Leedu ajalooinstituudiga LIH (Lithuanian Institute of History), Läti ülikooli filosoofia ja sotsioloogia instituudiga IPS LU (Institute of Philosophy and Sociology, University of Latvia) ja Balti uuringute edendamise assotsiatsiooniga ABBS (Association for the Advancement of Baltic Studies) Yearbook of Balkan and Baltic Studies 7. Valmisid eesti jt rahvaste ainestikku haaravad kompendiumid “Monumenta Estoniae antiquae” sarjas: Mare Kõiva ja Maris Kuperjanovi toimetatud “Maailmade vahel. II. Ello Kirsi Setomaal kogutud lood 1938–1940” ning eesti muinasjuttude sarja III köide “Novellmuinasjutud” (Risto Järv, Mairi Kaasik, Kärri Toomeos-Orglaan). Sarjas “EKLA töid kirjandusest ja kultuuriloost” nr 11 ilmus Marin Laagi artiklikogumik “Piirid ja sillad. Artikleid kriitikast ja diasporaast”; koostöös Betti Alveri Muuseumiga valmis “Betti Alveri bibliograafia 1927–2022”; rahvausundi ja mütoloogia uuringute aastaraamatute sari “Sator” avaldas esimese udmurdikeelse elulooteose “Улон – питыран, сюрэм – пияла...”: одйг Удмурт кышномуртлэн даурьем улон сюресэз” (Ühe udmurdi naise sajandipikkune rännak) (Nikolai Anisimov), aga ka Mare Kõiva uurimuse “Saaremaa nõiad ja võlud: Sator 26”. Omaette taset keeltevahelise tõlke osas kujutab: “Soome-ugri kirjanduskohvik. 13, Uued tõlked = Финно-угорское литературное кафе. 13, Новые переводы = Finno-Ugric literary café. 13, New translations” (koost. ja toim. Nikolai Kuznetsov, Sergei Troitskiy), lisaks ilmus 12 vihikut tunnustatud tõlgete-kommentaaridega soome-ugri keelte luule teemal. Erialast teoreetilist kirjandust täiendas Reet Hiimäe tõlge Zygmunt Baumani “Voolav hirm” Avatud Eesti Raamatu sarjas.

EKM panustas Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmis rahvusvahelise tehnoloogilise kunsti näitusega „Metsavaimud masinas“ (3000 külastajat), mille eeltöona koostati mitmekeelne veebiantoloogia „[Eesti looduspärimus](#)“ ja mis andis elusloodusega emotsionaalset suhet loova kunstikogemuse ning aitas vanade pärimuste tähendust taasavada ja uuesti luua. Näitus pälvis kunstiringkondade positiivset kriitikat ja leidis äramärkimist ka kunstiaasta 2024. aasta ülevaates.

EKMi teadlaste (kaas)korraldusel toimus 13 teaduskonverentsi ja 20 teadusseminari. Rahvusvaheliste tähtsündmustena toimusid Kesk-Euroopa Leuveni Strateegilise Liidu CELSA (Central Europe Leuven Strategic Alliance) projekti konverents “Humour and Conflict in the Public Sphere” (‘huumor ja konflikt avalikus sfääris’), sümposium “Visual Rhetorics of Humour: Using and Forming an Iconography of Stereotypes” (‘huumori visuaalne retoorika, stereotüüpide ikonograafia kasutamine ja formeerumine’) ning traditsioonilisele laulmisele pühendatud konverents “The Symbiosis of Singing, Playing and Dancing in Traditional Music: Historical and Contemporary Perspectives”.

Jätkati uute integratsiooni- ja tõlkeprogrammidega (13 üritust), mille siht on kasvatada ühiskonnas keelelist ja kultuurilist tolerantsust (nt sari „Soome-ugri kirjanduskohvik SUKK“ päädis detsembris soome-ugri luuletõlke mahuka kogumikuga, algatati uus elulugude ja mälestuste lugemisrühma kokkusaamiste traditsioon).

AR juhataja Merike Kiipus pälvis presidendi teenetemärgi ja Eesti Raamatukoguhoidjate teenetepreemia. FO juhataja folklorist ja akadeemik Mare Kõiva pälvis juulis Jakob Hurda rahvuskultuuri auhinna ja novembris Teadusajakirjanduse sõbra auhinna Ökul, kirjandusteadlane Tiina Ann Kirss Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ) taas-asutatud Henrik Visnapuu nimelise kultuuri- ja kirjandusauhinna, 2024. aasta Eesti folkloristika aastapreemia laureaat oli Taive Särg. Keeleteo konkursi peauhinna sai emeriitteenlane Asta Õim üldhariva raamatu “Eesti keele teetähised” koostamise eest, auhinna said Sergei Troitskii ja Nikolai Kuznetsov Soome-Ugri Kirjanduskohviku SUKK üritustesarja korraldamise ja juhtimise eest. EKMi Teaduskirjanduse raamat “Keerdus kadakas ja kadunud haned: Hageri kohapärimus” sai 2023. aasta 25 kauneima raamatu auhinna (kujundaja Angelika Schneider) ning koostaja Reeli Reinaus pälvis Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali preemia. EKLA juhataja Kristi Metste kuulutati Kreutzwaldi mälestusmedali laureaadiks.

AR juhtimisel tehti eesti raamatu aasta eeltöid, valmis raamatuaasta ER500 sisulehe „Loo lugu“ kasutajaliidese prototüüp ja kasutajaliidese arenduskeskkond ning alustati näituste ettevalmistusi. Samuti toimusid ER 500 videoklippide salvestused vanemast raamatuloost (13 klippi, teostaja Concept OÜ). AR on Eesti Rahvusraamatukogu (RaRa) partnerasutus Kultuuriministeeriumi valdkondliku digipöörde tegevuskava raames läbi viidavas üleriikliku ajalehtede II massdigiteerimise projektis. Vastavalt koostöölepingule valmistati RaRale digiteerimiseks ette 36 000 ajalehenumbrit. Digiteeritud aines saab kättesaadavaks keskkonnas DIGAR: Eesti artiklid.

AR jooksva töö raames digiteeriti 43 000 kaadrit haruldasi trükiseid, mis tehti kättesaadavaks infosüsteemis KIVIKE. Tegeldi säilituseksemplaride (raamatud, jätkväljaanded, ajakirjad, ajalehed, noodid, maakaardid, pisitrükised) töötlusega e-kataloogis Ester (16 230 eksemplarikirjet) ning vanemate kogude (ÕES jt) kataloogimise, liigitamise ja märksõnastamisega (2300 bibliokirjet). E-kataloogis Ester viidi lõpuni Ilmar Laabani, Aino ja Oskar Kallase ning Oskar Looritsa personaalkogude töötlemine. Tallinna ülikooli (TLÜ) tõlkekirjanduse andmebaasi sisestati 10 430 kirjet kirjandusmuuseumi ARBO kartoteekides olevast ainesest ning selgitati välja tõlgete autorsus vastavalt EKMi ja TLÜ vahel sõlmitud koostöölepele.

AR oli seotud mitmete koostööprojektidega: ÜÜRS – üks raamatukogusüsteem Eestile ja E-kataloogi töörühm; ELNET kaartide ja vanaraamatu juhendite koostamine vastavusse viimiseks uue standardiga (RDA – Resource Description and Access) ning osalemine haldurite kogus, avaandmete, kataloogimise ja märksõnastamise ning digiteerimise töörühmades.

AR materjale kasutas ca 1900 külastajat, kohapeal laenutati 12 000 teavikut ning telliti 3100 koopiat.

Järjepideva kogumistöö tulemusena täienesid käsikirjade, foto-, kunsti- ja audiovisuaalsed kogud, EKLA kogudesse laekus materjali ca 10 500 säilikut. Suuremad laekumised olid luuletajate Helvi Jürissoni ja Valeeria Villandi, kirjaniku ja tõlkija Rein Saluri, kirjandusteadlase Õnne Kepi ning väliseesti kultuuripärandi säilitamise meetme toel Kanada eesti kirjaniku Raissa Kõvamehe arhiiv Vancouverist. Digitekkelisi dokumente hoiustasime EKLA digihoidlas 8,60 TB. Koostöös ühendusega Eesti Elulood ja VEMUga jätkub kogumisvõistlus „Lood sõjast“.

EKLA 95. sünniaastapäeva tähistati populaarteadusliku ajakirja Horisont (2024, nr 2) EKLA erinumbriga koostamisega EKLA kogude ja nende põhjal tehtava teadustöö tutvustamiseks (Kristi Metste). Igapäevase töö raames korrastati ja tehti kättesaadavaks Austraalia eesti kirjaniku Gunnar Neeme käsikirja- ning kirjaniku ja riigitegelase Jaan Lattiku ja kauaaegse ajakirjandusfotograafi Kaljo Raua fotokogu, vendade Georg ja Peeter Parikase klaasnegatiivide kogusse korrastati lisaks 1849 säilikut. Kunstikogusse korrastati raamatukunstmiku ja kirjaniku Henno Käo rohkem kui 2000 kunstiteost. Ühtekokku korrastati EKLA kogudesse ja kirjeldati andmebaasis Ellen ca 7800 säilikut, digiteeriti ja lisati failirepositooriumi KIVIKE 4584 faili käsikirju ja 621 fotot.

ERA kogudesse jõudis 3906 säilikut; sellest 12848 käsikirjalehekülge (378 säilikut), 3320 fotot, 168 audio- ja 40 videosäilikut. ERA laekumiste seas olid silmapaistvad pillimehe, rahvamuusika- ja puhkpilliorkestrite juhi, dirigendi, helilooja ja Põlvamaa muusikaelu ühe eestvedaja Heino Mähari pärand: noodid (sh orkestratsioonid), laulusõnad, elulugu, Pahtpää ja Veriora ansambli ja orkestrite ajalood, repertuaaride loendid, kodulooline aines, Veriora metsapunkti klubi materjalid, fotod (7 kasti), „Maalehe“ rubriikide „Piibujutt“, „Naeris“ ja „Jäädvustame Eesti elu“ kaastööde originaalkirjapanekud ja kaaskirjad Heiki Maibergilt (588 lk), TÜ rahvaluule õppetooli materjalid: Eduard Laugaste kaustad (folkloristika ajalugu, 1 kastitais), tudengite uurimused (15 kasti ehk 840 uurimust), kaastööd 2023. aasta kogumisvõistlustelt „Kohtumised metsloomadega“ (140 säilikut, 1374 lk) ja „Minu saunalugu“ (44 säilikut, 153 lk). Välitööd toimusid nii Eestis (nt mängude ja mälestuste kogumine Mulgimaal, Hargla kihelkonna kohapärimuse väljaande ettevalmistamise käigus Võrumaal) kui ka välismaal (nt Sloveenias, Bulgaarias, Lätis, Udmurtias, Ersamaal). ERA olulisemad laekumised puudutasid idadiasporaa asurkonda, keskseltside ja folkloorifestivalide tegevust, sündmustega seotud video-, foto-, heli- jm materjale, 2024. a kogumisvõistluste „Vanavanema hääl“ (Tartu 2024 laulu- ja tantsupeo SA koostöös), „Aasta lind kägu“ (koostöös Eesti Ornitoloogiaühinguga), „Kunsti puudutus“ kaastööd ja Facebooki grupi „Ukraina meemid“ postitusi. Failirepositooriumi KIVIKE lisandus 9780 foto-, 37868 heli- ja 73635 käsikirjafaili. Jätkati rahvaluulearhiivi käsikirjakogu ERA köidete kättesaadavaks tegemist Kivikeses, alustati riikliku kirjandusmuuseumi fondi (RKM) käsikirjaköidete lisamisega. Käsikirjalistest materjalidest sai ennistatud viimase osa ERA II seeria köiteid, mida nüüd on võimalik digiteerida, nendest ühed suurima kasutuskooormusega on olnud koolide 1939. aasta kohapärimuse kogumisvõistluse saadetised. Jätkati kaastööd Maa-ameti kohapärimuse kaardikihi avamisel (avati Hargla kihelkonna kohapunktide valik). FOs loodi varasema ja kvalitatiivselt kogutud tänapäeva ainese esinduslik materjalikogu teadusarhiivi EFITA jaoks, koguti nt TikToki tantsuvideoklippe, loomaökoloogia teematikat, botaanilist uusainestikku, andmeid huumoriskandaalide kohta, loodi mentaalsete kaardistuste alusandmestikku ja jätkati õpilaspärimuse kogumist (Vana-Võrumaal). Jätkusid arendustööd analüütilise abivahendi

Skriptorium juures ning usundiliste juttude näitel. Digiteerimine ja kameraaltööd töid arhiivi tuhandeid palu usundilisi tekste jm digiainestikku.

EKM sõlmis asutustevahelised TA tegevuse koostöölepingud Ukraina Teaduste Akadeemia Maksym Rylsky nimelise Kunstiuringute, Folkloristika ja Etnoloogia Instituudiga, EMTAga, Väliseesti Muuseumiga Torontos, Eesti Pärimusmuusika Keskusega, samuti sõlmiti TÜga teadmussiirdedoktorantuuri raamleping.

Tehti koostööd teiste teadus- ja mäluasutustega Eestis ja mujal (Rahvusarhiiv, TÜ, TLÜ, EMTA, EKI, Tallinna tehnikaülikool, Underi ja Tuglase kirjanduskeskus, RaRa, väliseesti muuseum VEMU, Pallas jpt), osaleti erialaühenduste ja seltside töös (Balti uuringute edendamise assotsiatsioon AABS, Association for the Advancement of Baltic Studies; Põhja- ja Baltimaade digihumanitaaria organisatsioon DHNB, Digital Humanities in the Nordic and Baltic Countries; rahvusvaheline parömioloogia assotsiatsioon AIP-IAP, The Associação Internacional de Paremiologia / International Association of Paremiology; rahvusvaheline huumoriuuringute selts ISHS, International Society for Humor Studies; rahvusvaheline etnoloogia ja folkloori selts SIEF, Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore; rahvusvaheline rahvajutu-uurijate selts ISFNR, International Society for Folk Narrative Research; Balti kultuuripärandi võrgustik BaltHerNet, MTÜ Baltic Heritage Network; akadeemiline rahvaluule selts; rahvusvaheline antropoloogia- ja etnoloogiateaduste liit IUAES, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences jpt), koostööprojektide ja akadeemia teadlasvahetuse raames töötas asutuses 15 külalistedadlast, jätkusid bilateraalsed projektid Ungari, Bulgaaria, Sloveenia, Soome uurimiskeskuste jt riikide uurimisinstiitutsioonide ja üksikuurijatega, jätkus koostöö Eesti teaduste akadeemia Arktika professuuriga.

Mais toimus koostöös ERMiga noorte etnoloogide ja folkloristide konverents "Noorte hääled", novembris 5. humanitaarainete õpilaskonverents HUNTS, jätkati humanitaarteaduste huviliste noorte teaduskooli kokkusaamistega. Oktoobris koolitati Narva gümnaasiumites, Jõhvi, Kohtla-Järve gümnaasiumites kokku ca 700 õpilast teemal filoloogia ja eriti folkloristika võimalused. Oktoobris leidis Narva-Jõesuus aset lasteaiadepetajate eesti keele koolitusseminar, millega toetati eestikeelsele õppele üleminekut. Loodi uued haridusprogrammid elulugudest ning rahvamuusikast ja -tantsudest. EKM osales õpilaste teadusfestivali komisjoni töös ja andis üle omalt poolt auhindad.

Avaldati 220 publikatsiooni (sh 55 1.1. artiklit), esineti u 100 ettekandega rahvusvahelistel ja sisemaistel teadussündmustel. Mitmeplaanilise populariseerimistö tulemusena astuti rahva ette enam kui 200 loengu ja ettekandega, üle 50 raadio-, tele- ja filmi-intervjuuga. Korraldati 50 õppekäiku, ekskursioonidel ja haridusprogrammides osales 1000 osalejat, eksponeeriti 16 näitust. Kogukonnaliikmeid oodati igakuistele eluloo- ning rahvaluulekogujate rühma kokkusaamistele, samuti avati uudistajatele ukSED jaanuaris eesti kirjanduse päeval ja maikuisel muuseumiööl, tähistati ersa keele ja ülemaailmset udmurdi keele päeva üleilmse osalejaskonnaga.